

va í halan

virkin og gert vart við teg. Tað er forvitnisligt at lesa toppskorara-listan hjá Mentanargrunninum. Og nógvar meiningar eru um okkara listarliga úrvalslið. Men kanska hevði tað verið eins áhugavert at vitað, hvør ið situr á beinkinum, og hvør ongantíð verður úttikin. Ja, hvørji fólk grunnurin tilvitað velur frá. Serliga um hesi somu hava søkt í fleiri ár á rað, uttan at fáa styrk av týðningi. Tað mugu vera evnini og skapanarhugurin, sum ger av hvørji skulu hava mentanarstarvsløn. Ikki bústaðurin hjá umsøkjaranum.

Laura Edit Gunnváardóttir hevur í tema í Sosialinum funnist at, at ov nógv nepotisma er í føroyska listaumhvørvinum.

- Við fyrivarni fyri at ljóða eitt sindur bittur, so meini eg, at tað er heilt nógv nepotisma innan føroyska listaheimin. Tað eru tey somu listafólkini, ið fáa figging til verkætlanir, og tað eru tey somu listafólkini, ið verða boðin at koma til tiltøk. Ofta kann tað eisini tykjast sum, at ein sleppur ikki framat uttan rætta ummælið

frá rætta ummælara, segði Laura Edit Gunnváardóttir.

Er tað so, at oftari tú fært løn fyri títt mentanarstrev, tess lættari verður tað hjá tær sum listarmanni at avrika og at fáa meiri almennan pening frameftir?

- Ja, tað sigur seg sjálv. Og kanska skuldi eitt hámark ella kvota verið fyri, hvussu nógv sami persónur skal fáa í almennum stuðli. Tey, sum fáa 3 ára starvslønir og eftirfylgjandi nógvar mánaðir afturat til skapandi virksemin, hava ein stóran fyrirmon fram um tey, sum knógva eftir arbeiðstíð ella royna at stjála seg til onkrar løtur fyri at realisera sínar kreativu ætlanir. Men tað ironiska av øllum er, at um sami og væl leskaði listamaðurin ella kvinnan ynskir meiri stuðul, so verður hann ella hon oftast tikin framum tað spírandi talentið ella tann minni viðurkenda persónin. Skipanin bítur seg í halan. Og okkara mest hámentu ummælarar tyktist meiri og meiri nærsýntir. Vit síggja eisini, at tey somu fólkini verða umaftur og umaftur tilnevnd prísir og heiðurslønir, og harafturat eisini vald at umboða listina úti og heima, uttan at hetta flytir skaldskapin og listina nakað nevnisvert.

- Í míni verð kann stuðulin í Mentanargrunni Landsins sam-anberast við okkara fiskivinnuríkidømi. Vit tosa í báðum førum um ogn Føroya fólks, men summi halda, at tað mest ráðiliga er, at býta í stórar partar og at tey somu, sum frammanundan duga og hava royndirnar, fáa sum frægast burtúrur. Men eg loyvi mær at vera ósamdur. Hugmóðin og sjálgóðskan kennir ikki mun á tí skrivandi og siglandi manninum. Og prinsipielt haldi eg, at tað er betri politikkur at lata fleiri sleppa at royna seg. Úr eini ríkari mentan sprettur tann vakrasta og mest skelkandi listin.

- Spurningurin er kanska meiri, hvat vit tola og vilja góðtaka sum samfelag. Sjálvur havi eg seinastu árin roynt meg við eini nýggjari krimirøð. Men eg sakni framvegis afturmeldingar frá bókmentaførðingum og ummælarum. Møguliga hava brotsmannasøgur ikki sama status í Føroyum sum tann meiri klassiski skaldskapurin. Men tað verður trupult at bólk rithøvundar og bøkur. Bókmentahúsin hevur ongi mörk. Tær nógvu meiningarnar, breiddin og rúgván, gera føroyingin áhugaverdan. Og Føroyar verdar at syngja og skriva um.

Starvslønirnar skulu skipast sum **B-inntøka**

STEINAR PATURSSON

Máttin, sum starvslønir og listafólkalønir verða útgoldnar í lötuni, tekur ikki hædd fyri, at listafólk av ymiskum slag hava ymiskar arbeiðsútreiðslur, og tí er frægast at skipa starvslønirnar sum B-inntøku.

Jón Sonni Jensen er listamaður, og hevur áður fingið starvsløn frá Mentanargrunninum. Hann heldur, at skipanin treingir til eina dagføring, soleiðis at starvslønarmóttakarar sleppa undan at hava útreiðslur av yrki sínum.

Í lötuni verða starvs- og listafólkalønirnar hjá Mentanargrunninum útgoldnar sum vanlig A-inntøka, og hetta merkir, at starvslønirnar verða skattaðar, áðrenn tær endar á kontu hjá móttakarunum. Sostatt verður ikki tikið hædd fyri teimum útreiðslunum, ið listafólk hava av

yrki sínum.

- Starvslønirnar vóru upprunaliga ætlaðar til rithøvundar, og rithøvundar hava kanska ikki so nógvar útreiðslur av sínum arbeiði. Men nú umfata starvslønirnar eisini onnur listafólk, sigur Jón Sonni Jensen.

- Tað verður ikki tikið hædd fyri útreiðslunum hjá einum listafólki. Soleiðis, sum lógin er nú, verða rithøvundar og til dømis myndlistafólk javnsett í mun til útreiðslurnar, sum tey hava av yrkinum. Eg skal ikki siga, at rithøvundar ongar útreiðslur hava, men útreiðslurnar hjá myndlistafólki eru munandi fleiri. Har er tilfar, atelierleiga, flutningur og trygging, sum myndlistafólk mugu taka atlit til. Fortreytirnar fyri ymsu listagreinarnar eru so ymiskar, sigur Jón Sonni Jensen, sum heldur, at besta loysnin hevði verið, um starvslønirnar vórðu skattaðar sum B-inntøka, soleiðis at listafólk kundu trekkja útreiðslurnar frá í skatti.

- Um vit samanbera við eitt vanligt alment starvsfólk, so hava tey øll tey tingini, ið tey hava tørv á til at gera arbeiðið hjá sær. Skrivstova, amboð og tilfar er ikki nakað, ið starvsfólkini gjalda fyri sjálvi. Soleiðis er ikki hjá listafólki. Tey tingini verða goldin av starvslønini, aftaná at skattur er farin av.

Hetta merkir, at listafólk verða lønarliga viðfarin sum starvsfólk hjá tí almenna, men í veruleikanum eru tey sum sjálvstøðug vinnurekandi, ið ikki hava móguleika fyri at draga útreiðslur frá í skatti.

Í grundini merkir hetta, at listafólk hava minni eftir at liva fyri enn onnur, sigur Jón Sonni Jensen.

Tað ber í grundini til hjá listafólki at søkja um verkætlanarstuðul aftrat starvsløn ella listafólkaløn, men tað er ongantíð vist, at tú fært játtandi svar til báðar umsóknirnar, og harafturat er tað ein óneyðugani fløkt loysn, sigur Jón Sonni Jensen.